

НАСЛІДКИ РІЗКИХ ВАЛЮТНИХ КОЛИВАНЬ І ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ

**ТЕРЯНІК Діана, здобувач вищої освіти,
спеціальність 071 Облік і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: У дослідженні проаналізовано сутність та роль валютного ринку, валютного курсу, причини і наслідки різких валютних коливань; шляхи подолання економічної дефляційної кризи на прикладі Японії; розглянуто різкі коливання гривні та її курс; доведено важливість стабільності курсу валюти.

Ключові слова: міжнародні відносини, валютний ринок, валютний курс, валютні коливання, дефляція, абеноміка, інфляція, війна.

Упродовж усього історичного розвитку людства міжнародні відносини займали значне місце в житті будь-якої держави, суспільства та окремої людини. Походження націй, створення міждержавних кордонів, формування та зміна політичних режимів, становлення різних соціальних інститутів, збагачення культур, розвиток мистецтва, науки, технічного прогресу і ефективної економіки тісно пов'язані з торговими, фінансовими, культурними та іншими обмінами, тобто з міжнародними відносинами [1]. Їх значення зростає ще більше в наші дні, коли всі країни пов'язані одна з одною різного роду взаємодіями, в тому числі і валютними, що відіграють не меншу роль для економіки, ніж інші міжнародні зв'язки. Основою в регулюванні валютних відносин є світовий валютний ринок. Цей ринок відіграє дуже важливу роль у фінансовому секторі економіки та міжнародній торгівлі. Він обслуговує компанії і приватні особи, дозволяючи їм купувати і продавати товари та послуги, номіновані в іноземній валюті, та забезпечує безперешкодний рух капіталу. Операції на валютному ринку формують грошово-кредитну політику країни, яка при неприпустимих помилках може призвести як до знецінення національної валюти, так і до економічного занепаду [2].

Учасниками валютних операцій є клієнти і банки, які дають можливість вільно конвертувати національну валюту в іноземну. Банк, а саме національний банк певної країни, урегулює це за допомогою валютного курсу. Валютний курс – це вартісне співвідношення між грошовими одиницями різних країн при їх купівлі-продажу (обміні). Він показує ціну грошової одиниці однієї країни у грошових одиницях іншої країни або в міжнародних розрахункових одиницях.

Найчастіше, реалізація валют здійснюється з прив'язкою до долара США, який сьогодні є основною світовою валютою, виконуючи роль резервної валюти [3].

Валютний курс є одним із основних чинників макроекономічної стабільності, але сам курс постійно змінюється, створюючи валютні коливання. Основними причинами коливань є зміна попиту і пропозиції в процесі економічних відносин, вплив процентної ставки, рівень інфляції. Різкі зміни стійкості валюти на валютному ринку супроводжуються негативними наслідками для експорто-імпортних операцій, міграції капіталу, надходжень іноземних інвестицій, конкурентоспроможності вітчизняної продукції порівняно з іноземною.

Наприклад, упродовж 1990-2008 років, названих «втраченими десятиріччями», у Японії спостерігався процес економічної стагнації та дефляції цін, тобто підвищення курсу єни по відношенню до світових валют. Хоча для багатьох дефляція здалась позитивним явищем, японський уряд відчував щось неладне. Курс єни продовжував зростати, а від цього почав страждати експорт в країні. Японія, яка спеціалізується на виробництві техніки та електроніки, почала втрачати клієнтів, із якими підписувала контракти. Це не було чимось дивним: так як єна подорожчала, кінцева продукція також зросла в ціні, і від цього попит на японські товари зменшився. Економічний спад був частково викликаний тим, що Банк Японії підвищив процентні ставки, щоб врегулювати ринок. Саме через створення у 20-му сторіччі «фінансового міхура», японська економіка страждала від кредитної кризи та пастки ліквідності (споживачі тримали свої заощадження вдома, сукупний попит залишався низьким). Японія запровадила певні заходи фіскальної політики для подолання багаторічної дефляції. Проте, гроші платників податків були витрачені даремно, а самі заходи виявились недостатніми для підтримання стабільного курсу валют [4].

Через неспроможність розробити ефективну грошово-кредитну політику для вирішення проблеми економічної кризи, уряд Японії був вимушений піти у відставку. У 2013 році парламент очолює Ліберально-демократична партія. Створена прем'єр-міністром Шинзо Абе фінансово-економічна політика «абеноміка» характеризувалася розширенням бюджетно-податкового

стимулювання за рахунок зниження податків, подвоєння монетарної бази та запровадження економічних реформ. Не одразу, але вже через 3 роки японська єна, порівняно до долара США, знецінилася на 20%. Японія на власному досвіді змогла навчитись, що необхідно прямувати до стабільності та контролювати валютні коливання, щоб знов не потрапити в ситуацію економічної дефляційної кризи [5].

Україна достатньо часто переживає різкі коливання валютного курсу, спричинені високим рівнем інфляції. Гривня практично завжди має тенденцію до спаду, а для експорту української продукції це не є вигідною ситуацією. Так як наша економіка має спеціалізацію не на кінцеву продукцію, як у Японії, а на сировинну, наприклад зерно, соняшник, метал, які є найдешевшими на світовому ринку продукції, через що мають величезний попит серед інших країн, падіння гривні ще більше здешевшує їх.

Початок війни 24 лютого 2022 року спричинив ще більший спад гривні, через що всі обмінники прибрали табло курсу валют з вулиць. Наразі, долар коштує приблизно 43 гривні, що побило минулий рекорд падіння гривні, навіть за умови повернення фіксованого валютного курсу. Але є і гарні новини: іноземні інвестиції та подальша робота активних підприємств не дає українській економіці зупинитися, Національний банк України (НБУ) продовжує продавати валюту з резервів. У нашій ситуації важливим є продовжувати тримати стабільність гривні, контролюючи рівень інфляції та продовжуючи використовувати всі матеріальні ресурси для максимальної потужності обсягів виробництва з метою підтримки економіки України [6].

Курс національної валюти має безліч причин для коливань на валютному ринку. Але різкі курсові коливання спричиняють економічні кризи, зменшення товарної виручки, і як наслідок, погіршення рівня життя населення. Більшість країн, не тільки Японія та Україна, на власному досвіді впевнились, що найефективнішим є відносна стабільність валютного курсу, без різких зростань або падінь. Останнім часом неможливо уявити, що станеться наступного дня, тому, на жаль, лише час покаже, яка валюта зможе залишитись стабільною, після завершення всіх економічних, політичних та військових потрясінь.

Література:

1. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Х.: Право, 2016. – 540 с.
2. Ashish Kumar Srivastav, Dheeraj Vaidya – Currency Market. Режим доступу: <https://www.wallstreetmojo.com/currency-market/#h-important-points-to-note-about-currency-market>.
3. Словник фінансово-правових термінів / [за заг. ред. д.ю.н., проф. Л.К. Воронової]. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011. – 558 с.
4. Barry Nielsen – The Lost Decade: Lessons From Japan's Real Estate Crisis, 2022. Режим доступу: <https://www.investopedia.com/articles/economics/08/japan-1990s-credit-crunch-liquidity-trap.asp#toc-the-bank-of-japans-interest-rate-mistakes>
5. Абэномика – реформи, сделавшие экономику Японии третьей по размеру в мире. Режим доступу: <https://bakertilly.ua/ru/news/id42878>
6. Ярослав Вінокуров – Курс валют: чому долар у вересні підскочив і що буде далі, 2022. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/09/22/691735/>

Abstract: *The study analyzed the essence and role of the foreign exchange market, the exchange rate, the causes and consequences of sharp currency fluctuations; ways to overcome the economic deflationary crisis on the example of Japan; sharp fluctuations of the hryvnia and its exchange rate are considered; the importance of exchange rate stability has been proven.*

Key words: *international relations, currency market, exchange rate, currency fluctuations, deflation, Abenomics, inflation, war.*

*Науковий керівник – БІЛЧЕНКО Олександр,
кандидат економічних наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв.*

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ Г. ГЕГЕЛЯ

ЗАГАЛЬНОЇ ДИНАМІКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ НА ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ

БАГЛЮК Уляна, здобувач вищої освіти

спеціальність 201 Агрономія

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *проаналізовано основні ідеї соціально-філософського аналізу Г. Гегеля, присвяченого економічному розвитку Німеччини і Західної Європи у першій половині ХІХ ст. Розглянуті у їх діалектичному взаємозв'язку категорії «розподіл праці», «відчуженість праці» та «громадянське суспільство», за допомогою яких видатний філософ вивчав тогочасне суспільство, у якому стрімко зароджувалися ринкові відносини.*

Ключові слова: *Г. Гегель, праця, розподіл праці, ринкові відносини, громадянське суспільство.*